कस्य पुत्रोऽथ नप्ता वा एतदिच्छामि वेदितुं । एवं महाबलो दैत्यो न श्रुतो मे तपोधन ।
एतदिच्छामि भगवन् याथातथ्येन वेदितुं । सर्व्वमेतन्महाप्राज्ञ विस्तरेण तपोधन ।
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ शृणु राजन्निदं सर्व्वं यथावृत्तं नराधिप । कथ्यमानं महाप्राज्ञ विस्तरेण यथातथं ।
एकार्णवे तथा लोके नष्टे स्थावरजङ्गमे । प्रनष्टेषु च भूतेषु सर्व्वेषु भरतर्षभ । १२५५५
प्रभवं लोककर्त्तारं विष्णुं शाश्वतमव्ययं । यमाहुर्मुनयः सिद्धाः सर्व्वलोकमहेश्वरं ।
सुष्वाप भगवान् विष्णुरप्सु योगत एव सः । नागस्य भोगे महति शेषस्यामिततेजसः ।
लोककर्त्ता महाभाग भगवानच्युतो हरिः । नागभोगेन महता परिरभ्य महीमिमां ।
स्वपतस्तस्य देवस्य पद्मं सूर्य्यसमप्रभं । नाभ्यां विनिःसृतं दिव्यं तत्रोत्पन्नः पितामहः ।
साक्षाल्लोकगुरुर्ब्रह्मा पद्मे सूर्य्यसमप्रभे । चतुर्व्वेदश्चतुर्म्मूर्त्तिस्तथैव च चतुर्मुखः । १२५६०
स्वप्रभावाद्दुराधर्षो महाबलपराक्रमः । कस्यचित्त्वथ कालस्य दानवौ वीर्य्यवत्तमौ ।
मधुश्च कैटभश्चैव दृष्टवन्तौ हरिं प्रभुं । शयानं शयने दिव्ये नागभोगे महाद्युतिं ।
बहुयोजनविस्तीर्णे बहुयोजनमायते । किरीटकौस्तुभधरं पीतकौशेयवाससं ।
दीप्यमानं श्रिया राजंस्तेजसा वपुषा तथा । सहस्रसूर्य्यप्रतिममद्भुतोपमदर्शनं ।
विस्मयः सुमहानासीन्मधुकैटभयोस्तथा । दृष्ट्वा पितामहञ्चापि पद्मे पद्मनिभेक्षणं । १२५६५
वित्रासयेतामथ तौ ब्रह्माणममितौजसं । वित्रास्यमानो बहुशो ब्रह्मा ताभ्यां महायशाः ।
अकम्पयत् पद्मनालं ततोऽबुध्यत केशवः । अथापश्यत गोविन्दो दानवौ वीर्य्यवत्तरौ ।
दृष्ट्वा तावब्रवीद्देवः स्वागतं वां महाबलौ । ददामि वां वरं श्रेष्ठं प्रीतिर्हि मम जायते ।
तौ प्रहस्य हृषीकेशं महादर्पौ महाबलौ । प्रत्यब्रूतां महाराज सहितौ मधुसूदनं ।
आवां वरय देव त्वं वरदौ स्वः सुरोत्तम । दातारौ स्वो वरं तुभ्यं तद्ब्रवीह्यविचारयन् । १२५७०
॥ भगवानुवाच ॥ प्रतिगृह्णे वरं वीरावीप्सितश्च वरो मम । युवां हि वीर्य्यसम्पन्नौ न वामस्ति समः पुमान् ।
बध्यत्वमुपगच्छेतां मम सत्यपराक्रमौ । एतदिच्छाम्यहं कामं प्राप्तुं लोकहिताय वै ।
॥ मधुकैटभावूचतुः ॥ अनृतं नोक्तपूर्व्वं वै स्वैरेष्वपि कुतोऽन्यथा । सत्ये धर्म्मे च निरतौ विद्धावां पुरुषोत्तम ।
बले रूपे च सौन्दर्य्ये शमे च न समोऽस्ति नौ । धर्म्मे तपसि दाने च शीलसत्त्वदमेषु च ।
उपप्लवो महानस्मानुपावर्त्तत केशव । उक्तं प्रतिकुरुष्व त्वं कालो हि दुरतिक्रमः । १२५७५
आवामिच्छावहे देव कृतमेकं त्वया विभो । अनावृतेऽस्मिन्नाकाशे वधं सुरवरोत्तम ।
पुत्रत्वमधिगच्छावस्तव चापि सुलोचन । वर एष वृतो देव तद्विद्धि सुरसत्तम ।
अनृतं मा भवेद्देव यद्धि नौ संश्रुतं तदा ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ बाढमेवं करिष्यामि सर्व्वमेतद्भविष्यति ।
विचिन्त्य त्वथ गोविन्दो नापश्यद्वदनावृतं । अवकाशं पृथिव्यां वा दिवि वा मधुसूदनः ।
स्वकावनावृतावूरू दृष्ट्वा देववरस्तदा । मधुकैटभयो राजन् शिरसी मधुसूदनः । १२५८०
चक्रेण शितधारेण न्यकृन्तत महायशाः ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि मार्कण्डेयसमास्यापर्व्वणि धुन्धुमारोपाख्याने द्व्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २०२ ॥